

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 439/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om ökad konsumtion av inhemsk fisk

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 439/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Vesa Kallio/Cent m.fl.:

Med vilka åtgärder ökar regeringen den i regeringsprogrammet utlovade konsumtionen, tillgängligheten och exporten av inhemsk fisk, och

på vilket sätt kommer regeringen i fortsättningen att följa upp konsumtionen av fisk när Naturresursinstitutet upphör att statistikföra konsumtionen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Utvecklingen av fiskkonsumtionen har inte varit som önskat, särskilt på grund av den kraftiga inflationen och konsumenternas försämrade köpkraft. Det har försämrat fiskprodukternas relativa konkurrenskraft jämfört med andra livsmedel. Den sänkta prisnivån på norsk lax år 2025 har påverkat efterfrågan på inhemsk fisk negativt. Trots de utmanande förhållandena och den senaste utvecklingen anser jord- och skogsbruksministeriet att den inhemska fiskerinäringen har goda möjligheter till tillväxt och utveckling.

Konsumtionen, tillgängligheten och exporten av inhemsk fisk har främjats långsiktigt med hjälp av de åtgärder som identifierats i programmet för främjande av inhemsk fisk samt med hjälp av det finansiella stödet från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfondens program 2021-2027 för Finland. Med hjälp av dem strävar man efter att stödja hållbar tillväxt i produktionen samt förnyelse av branschen och ett ökat värde av exporten. År 2025 togs en innovationssedel i bruk som riktar sig till fiskeriföretag. Syftet med denna finansieringsform är att påskynda utvecklingsarbetet och införandet av nya lösningar på företagsnivå. Dessutom infördes start- och försökssedlar för fiske i syfte att hjälpa nya yrkesfiskare att komma in i branschen och underlätta generationsskiftet.

År 2026 finansieras den andra fasen av innovationsprogrammen för fiskerinäringen. Målet är att rikta utvecklingsarbetet ännu mer målinriktat mot att lösa branschens centrala utmaningar och öppna upp tillväxtmöjligheter. Med hjälp av innovationsprogrammen har det bland annat skapats nya lösningar för att minska problem orsakade av sälar och nya produktinnovationer samt tekniska

innovationer inom fiskodling. År 2026 öppnar ministeriet också ett separat tidsbegränsat ansökningsförfarande som syftar till att stödja åtgärder för att främja efterfrågan av fiskprodukter och utvecklingen inom branschen.

Jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet kom också gemensamt överens om åtgärder för att underlätta tillstånd för fiskodling. Sådana lösningar var bland annat en modell för miljö-tillstånd på utsläppsgrunder och miljö-tillstånd som baserar sig på ett glidande medelvärde över tre år, förlängning av tidsbestämda miljö-tillstånd till 12 år samt utredning om höjning av tillståndströskeln. Genom att höja tillståndströskeln strävar man efter att påskynda uppkomsten och införandet av nya fiskodlingstekniker med låga utsläpp. På samma sätt skulle det i havsområdet på grundval av vattenhushållningstillståndet möjliggöra vinterförvaring av slaktfisk i nätbas-sänger, där utfodringen och utsläppen är mycket små. Dessutom har en ny plan för lokalisering-sstyrning av fiskodling i havsområdet utarbetats, som för närvarande är i slutfasen. Dessa åtgärder förbättrar möjligheterna att öka och investera i produktionen inom fiskodling samt skapar förut-sägbarhet för tillståndsprocessen och stödjer införandet av nya innovationer.

Jord- och skogsbruksministeriet finansierade utredare Susanna Kumpulainens utredning om de viktigaste åtgärderna för utveckling av utbildning inom fiskeribranschen. Med utgångspunkt i utredningen öppnade ministeriet år 2025 en finansieringsansökan för utveckling av utbildningen inom området. Utifrån ansökan inleddes ett projekt som samordnades av Åbo yrkeshögskola och vars syfte är att förbättra fiskeriutbildningens attraktionskraft och minska bristen på experter inom fiskeribranschen genom att erbjuda livsmedelskompetens inom fiskeri på yrkeshögskolenivå som frivillig fortbildning och som en del av ingenjörsutbildningen inom livsmedelsteknik.

En central utmaning för branschen har varit att få tillräckliga säkerheter för lånefinansieringen. I detta avseende har jord- och skogsbruksministeriet berett införandet av ett lånegarantiinstrument från Finlands EHFVF-program. Målet är att säkerhetssystemet ska tas i bruk år 2026. Dessutom bereder ministeriet en ändring av lagen om tillämpning av den gemensamma fiskeripolitiken som skulle möjliggöra användning av överlåtbara nyttjanderätter, det vill säga kommersiella fiskares kvotandelar, som säkerhet för banklån. Detta skulle underlätta möjligheterna för fiskeföretag i havsområdet att få lån.

Naturresursinstitutet kommer att avstå från att publicera viss statistik år 2026, bland annat statistikföring av fiskkonsumtionen. Trots detta samlar man in bakgrundsuppgifter som används till exempel för beräkning av fiskkonsumtionen. Ministeriet har tillsammans med Naturresursinstitu-tet kommit överens om att bland annat utvecklingen av fiskkonsumtionen kan beräknas och rap-porteras inom ramen för utvärderingsprojektet för Finlands EHFVF-program. Genom detta förfarande går det att säkerställa att utvecklingen av branschen och fiskkonsumtionen kan följas upp samt effekten av finansieringen och de politiska åtgärderna kan utvärderas.

Jord- och skogsbruksministeriet har också inlett ett tillväxtprogram för livsmedelsbranschen. Fokus i det ligger på matexport, utveckling av kompetens och exportberedskap, FUI-verksamhet samt matens roll för Finlandsbilden, diplomatin och turismen. Fisk ingår i livsmedelsbranschens tillväxtprogram. Dessutom kan investerings- och utvecklingsprojekt som anknyter till företagens export stödas av Finlands EHFVF-program.

Helsingfors den 19 december 2025

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah